

en el lombard antic de Bonvesin (S. XIII) té la forma *aberdugar*; b) el milanès modern *bordegà* coexisteix amb *brodegà* «imbrattare, imbrodolare» ('sollar, emporcar') i per tant Salvioni (*Dial. Mod. Mil.*, 196) el deriva raonablement de l'it. *brodo* 'suc, BROU'; en fi, Wartburg i ja M.-L. (2.ª ed., en un racó de l'article *BURDICARE) posen amb això prov. *bourjà* i fins el cat. *burxar*, que Wartburg (segurament amb l'intent de fugir de la dificultat fonètica de la *x* i de la *u*) suposa manlleu de l'occità, supòsit ben infundat i que no serveix de res.

En conclusió d'aquest punt sembla que es podria admetre que deu haver-hi alguna relació entre *burxar* i l'oc. mod. *bourjà*, *burjà*, però que en tot cas: a) això no explica *burxar*; b) no ens pot induir gens a separar-ho de *bursar*; c) que l'ètimon de l'oc. *bourjà-burjà* fos l'imaginari *BURDICARE és ja ben dubtós, i que es relacioni amb l'origen de l'a-it. *burdigar* (ell mateix problemàtic) ho és més encara; d) fins si el tal *BURDICARE hagués existit, ni *burxar* ni *bursar* hi podrien tenir res a veure puix que totes les formes catalanes (com observa Moll, *AORBB* I, 219, § 591) s'oposen a una base amb *ü* i exigirien *ü*. En fi, l'única deducció a treure d'aquesta recerca n.º 1 és que hi ha hagut un mot pertorbador que s'ha barrejat amb el nostre grup *bursar-burxar* en algun punt, i que aquest factor pot explicar les formes catalanes amb *-j-*, però de cap manera no ens pot il·luminar sobre l'origen de les altres.

2) Moll, *l. c.*, suposa per a *burxar* i *burj-* una base purament imaginativa *BURICARE (oblidant del tot els mots en *burs-* o alucant-hi els ulls), sense altre fonament que un men. *burcany* 'tija, branqueta', un *burcada* 'cop de banya' que li ha donat un correspon-sal urgellenc (Bellpuig) i un tarr. *burca* 'busca del rellotge de sol', mot que ell mateix relliga amb *broc* en l'article corresponent. Potser té raó en això últim però no pel que fa als primers: el dit mot *burca* manca de tot valor car és evidentment una confusió de sinònims *busca* amb *burxa* (aquests embolics individuals ja no s'haurien de recollir en el dicc.); el men. *burcany* pot tenir més substància, si bé és probable que resulti d'un encreuament d'una forma com el conegut *burxanc* i el seu sinònim *buscall*.

És fora de la nostra llengua, en llengua d'oc, on sembla que es trobin aparences d'aquest *BURICARE; tanmateix el sistema deplorable del *TdF* d'ajuntar parònims, de sentit més o menys pròxim, en un sol article, dificulta veure quina extensió i valor exacte hi tenen: són formes estranyes a la llengua mistralenca, de tota manera, però per les cites de felibres es veu que hi ha hagut en alguns llocs una forma *burcà* «aiguillonner, animer»; el *TdF*, tot barrejant-lo amb el conegut llgd. *burjà* (que ja hem vist) i una forma *burgà* de sentit semblant, cita dos casos de *burcà* en el poeta G. d'Astròs (S. XVII, NE. de Gascunya) i dos més de dos felibres de l'Erau (M. Barthès i C. Gleizes). Les formes *burco*, *burcado*, *burcaire*, que hi afegeix, semblen ser purament teòriques, car només les dóna com a «variants» per encapçalar les formes

com *brugalho*, *brugalhà*, *burgado*, que semblen ser les úniques existents perquè són les que exemplifica amb exs. i passatges d'algun felibre o bé localitza en un dialecte determinat.

Reconec que és possible que un oc. ant. *burcar* existís ocasionalment; per bé que aquí hi ha un cercle viciós, car Levy es funda en el *TdF* de Mistral, i el *TdF* es funda en els suposats mots de l'oc. ant.: en part es tracta de deduccions falses, com la del PSW que entén un *burcx* d'un poema mal publicat en els temps heroics de la filologia provençal (*Tezaur* de Corbiac), com un hapax *burc* sinònim del *burs*, *burç*, de *Jaufré* i Desclot; quan en realitat deu ser grafia *-cx* per *-ç* i per tant un ex. més del nostre *burs*; d'altra banda, Rayn. dóna un hapax *burcar* en Bertran Carbonel, que entén 'ensopegar' (o potser 'xocar') i el PSW el reforça amb un vers de la Guerra de Navarra (potser 'ferir' o 'xocar'); però segueix el cercle viciós, car Levy es funda en l'article del *TdF* per entendre aquest (atribuint a l'oc. mod. *burcà* el sentit de «heurter» que no sabem si és de *burcà* o dels parònims que Mistral hi confon car el *TdF* remet per a això a *turtà* — encreuament de *tustà* amb *turtà* que res tenen a veure amb això); sobretot en aquestes dues grafies medievals ignorem si les hem de llegir *burcar* o *burçar*.⁷ En conclusió: una forma *burca(r)* deu haver existit en alguns parlars occitans, i ja en el S. XVII, però amb poca vida, i potser fins i tot alguna vegada a l'Edat Mitjana.

Ara bé, havent existit aquesta forma occitana, ¿hem de postular-li una base *BURICARE? Però això certament hauria donat *burgar* i no pas *burcar*; i d'altra banda això ja seria llatí-vulgar-fantasma, car no se li trobaria cap base en llatí ni romànic. Posats a postular atinguem-nos a un tipus *BURCARE, única cosa a què si de cas tindriem dret. Tanmateix per al problema de *bursar*, *-çar*, *-xar*, sembla que això ens planteja el dubte de si hem de suposar, per a aquestes paraules indubtables, una base *BURCIARE, amplificació d'aquella. És ben arriscat de fer-ho fundant-se només en aquelles larves un poc impalpables. Cert que no ho podem descartar del tot.

Tanmateix em sembla que encara fóra preferible suposar que, localment, el ben documentat *bursar* va sofrir un encreuament amb els parònims i quasi-sinònims que terminen en *-car*. N'hi ha almenys tres, que hi pogueren contribuir tots, perquè tots tres són mots d'existència ben palpable i més o menys comuna a l'oc. i al cat.: *traucar* 'perforar', 'ferir', *trucar* 'copejar, picar' i *buscar*, que en oc. apareix com a *se buscà* «se blesser, se déchirer à un chicot de bois» (*TdF* l'exemplifica en Castor Favre, S. XVIII, que era precisament de l'Erau, com els dos que usen *burcà*). Pel que fa al català, de tota manera és clar que *burcany* i *burca* si existeixen són deguts a l'encreuament amb *busca* i *buscall*. *Burganyer* 'forqueta de dues pucs per atiar el foc', a Benassal (*Misc. Fabra*, 245) (i alguna variant occitana *burgà* que hem vist) és clar que resulta d'un encreuament amb *furgar* i la seva família.

3) Hi ha mots bascos que recorden aquests nostres.